

Inspektion af Ungdomspensionen

I Sisimiut den 3. juni 2011

ENDELIG

Dok.nr. 12/00243-7/MV

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
2. Generelt	4
3. Retsgrundlaget for anbringelse i pension	5
4. Belægning	7
5. De bygningsmæssige forhold	7
6. Beskæftigelse og undervisning	9
Opfølgning	9
Underretning	10

1. Indledning

Som led i Folketingets Ombudsmands almindelige inspektionsvirksomhed (jf. § 18 i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand) foretog ombudsmanden den 3. juni 2011 inspektion af Ungdomspensionen i Sisimiut.

Inspektionen fandt sted i forlængelse af en inspektion samme dag af Anstalten for domfældte i Sisimiut. Der er udarbejdet en særskilt rapport om inspektionen af anstalten.

Ombudsmanden har ikke tidligere foretaget inspektion af Ungdomspensionen i Sisimiut.

Siden ombudsmandens sidste inspektion i Grønland i 2009 er der gennemført en ny kriminallov og en ny retsplejelov for Grønland, der begge trådte i kraft den 1. januar 2010. Jeg har i indledningen af min rapport om Anstalten for domfældte i Sisimiut omtalt nogle af de væsentligste ændringer, som den nye lovgivning har medført.

Spørgsmål om art, antal og placering mv. af kriminalforsorgens institutioner i Grønland administreres fortsat (via de årlige bevillingslove) af Direktoratet for Kriminalforsorgen. Det samme gælder personaleressourcer og ressourcer i øvrigt til drift og anlæg. Inden for disse rammer har Kriminalforsorgen i Grønland den daglige ledelse af de grønlandske anstalter, pensioner (for tiden kun Ungdomspensionen i Sisimiut) og tilsynsafdelingerne under Kriminalforsorgen i Frihed (KiF-afdelingerne). Efter kriminallovens § 174 fastsætter Kriminalforsorgen i Grønland regler om indretning af institutioner under kriminalforsorgen til fuldbyrdelse af foranstaltninger, herunder om indretningen af bl.a. pensioner.

Inspektionen af Ungdomspensionen i Sisimiut den 3. juni 2011 bestod af en rundgang i pensionen og samtaler med ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland og enkelte medarbejdere i pensionen.

Forud for inspektionen modtog ombudsmanden en husorden for ungdomspensionen (dateret 1. august 2010), en bygningstegning og en belægningsoversigt pr. 30. maj 2011.

I husordenen omtales de personer, der er anbragt i pensionen, som "indsatte/klienter". I den nævnte belægningsoversigt er der skrevet "klient" ud for de to yngste personer, der begge var under 18 år på indsættelsestidspunktet. I denne rapport vil de personer, der er anbragt i pensionen, blive omtalt som beboere.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Ungdomspensionen i Sisimiut, Kriminalforsorgen i Grønland og Direktoratet for Kriminalforsorgen med henblik på at give myndighederne lejlighed til at komme med eventuelle bemærkninger om de faktiske forhold, som er beskrevet i rapporten. Jeg har ikke modtaget nogen bemærkninger.

2. Generelt

Ungdomspensionen i Sisimiut er (for tiden) den eneste pension i Grønland. Det blev under inspektionen oplyst, at ungdomspensionen har fungeret i ca. 30 år.

Pensionen har plads til ni beboere, og den bruges nu hovedsagelig til udslusning/udstationering af domfældte fra kriminalforsorgens øvrige institutioner.

Det fremgår af beretning 2009 fra Kriminalforsorgen i Grønland, at den sidste klient i ungdomspensionen blev løsladt i 2007, og at der siden kun har været få foranstaltede klienter til pensionen. Efter aftale med Direktoratet for Kriminalforsorgen blev det derfor i 2008 besluttet at videreføre en ordning, hvorefter egnede domfældte fra anstalterne kunne udstationeres til ungdomspensionen. Det medførte en styrkelse af bemanningen, så pensionen fik to funktionærer på døgn tjeneste. Ved udgangen af 2009 var der otte domfældte på udstationeringsbasis i institutionen.

Det fremgår desuden af beretningen (2009), at der blev lagt op til, at ikke kun domfældte fra anstalten i Sisimiut kan flyttes til pensionen, men også domfældte fra øvrige anstalter i Grønland.

Ungdomspensionens opgave er ifølge forordet til husordenen at sikre fuldbyrdelsen af en foranstaltning, hvis hovedformål er at medvirke til at begrænse kriminalitet, at støtte og motivere den dømte til gennem personlig, social samt arbejds- og uddannelsesmæssig udvikling at leve en kriminalitetsfri tilværelse, og at udøve den kontrol og sikkerhed, der er nødvendig for at gennemføre foranstaltningen.

Ungdomspensionen er en åben pension med mulighed for at tilbyde relativt frie forhold med udgang til beskæftigelse og besøg uden for pensionen. I forordet til husordenen

er det præciseret, at det ikke er ensbetydende med, at beboerne altid har ret til at færdes frit, men at der vil blive foretaget en konkret vurdering i forhold til den enkelte.

I starten af husordenen bliver der gjort opmærksom på to regler, der betegnes som de vigtigste ungdomspensionsregler – 1) det er forbudt at forlade pensionens område uden personalets udtrykkelige tilladelse, og 2) beboerne skal efterkomme de anvisninger, som personalet giver i forbindelse med varetagelsen af pensionens opgaver.

Pensionen er døgnbemandet, og personalet består af to betjente, en pædagog og en socialrådgiver (KiF).

3. Retsgrundlaget for anbringelse i pension

En foranstaltning med anstaltsanbringelse skal som udgangspunkt fuldbyrdes i anstalt. Dette gælder dog ikke for unge dømte under 18 år. De skal som udgangspunkt anbringes i institution mv. uden for anstalt, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod en sådan anbringelse. For alle andre dømte (18 år og derover) kan Kriminalforsorgen i Grønland i særlige tilfælde træffe afgørelse om anbringelse uden for anstalt, f.eks. i pension, ud fra en konkret afvejning af en række nærmere angivne hensyn.

Reglerne om straffuldbyrdelse i pension findes i kriminallovens § 195 og § 234. Bestemmelserne har følgende ordlyd:

”§ 195. En foranstaltning med anstaltsanbringelse fuldbyrdes i anstalt, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. En foranstaltning med anstaltsanbringelse af kortere varighed kan i særlige tilfælde fuldbyrdes i detention efter regler, der fastsættes af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland i samarbejde med politimesteren.

Stk. 3. En foranstaltning med anstaltsanbringelse kan endvidere efter bestemmelserne i § 234 i særlige tilfælde fuldbyrdes i kriminalforsorgens pensioner og i institutioner m.v. uden for kriminalforsorgen.

§ 234. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan bestemme, at den dømte midlertidigt eller for hele eller resten af anbringelsestiden anbringes på hospital, i familiepleje, i egnet hjem eller institution, når

1) den dømte har behov for særlig behandling eller pleje, som i væsentlig grad kan tilgodeses i den pågældende institution m.v.,

2) der på grund af den dømtes alder, helbredstilstand eller andre særlige omstændigheder er særlige grunde til ikke at anbringe eller beholde den dømte i anstalt og

3) afgørende hensyn til retshåndhævelsen ikke taler imod anbringelse uden for anstalt.

Stk. 2. Dømte, der er under 18 år, anbringes i institution m.v. som nævnt i stk. 1, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for anstalt.

Stk. 3. Anbringelse betinges af, at den dømte ikke begår nyt kriminelt forhold. Anbringelse kan endvidere betinges af, at den dømte i øvrigt overholder fastsatte vilkår, herunder undergiver sig tilsyn af kriminalforsorgen, jf. kapitel 28 og 40.

Stk. 4. Hvis den dømte ikke overholder de fastsatte vilkår for anbringelsen, eller på ny begår kriminelt forhold, kan den pågældende overføres eller tilbageføres til anstalt.

Stk. 5. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om anbringelse i institution m.v. uden for anstalt.”

Kriminalforsorgen i Grønland har udnyttet bl.a. bemyndigelsen i § 234, stk. 5, til at udstede bekendtgørelse nr. 1152 af 7. december 2009 om anbringelse og overførsel af personer, som skal udstå dom til anbringelse i anstalt (anbringelses- og overførselsbekendtgørelsen).

Den dømte skal samtykke til en afgørelse efter kriminallovens § 234 om anbringelse i pension, medmindre der foreligger særlige omstændigheder (§ 1, stk. 2, i bekendtgørelsen). Anbringelsen kan være betinget af, at den dømte overholder nærmere fastsatte vilkår (§ 9).

Samtidig med afgørelsen efter § 234 om anbringelse i pension skal der træffes bestemmelse om, hvilken anstalt der skal være moderinstitution, da moderinstitutionen skal udføre de opgaver, der følger af udståelsen af foranstaltningen, medmindre andet er bestemt i bekendtgørelsen (§ 8 i bekendtgørelsen). Der kan ske tilbageførsel eller overførsel til moderinstitutionen, hvis den dømte ikke overholder de fastsatte vilkår for anbringelsen, hvis den dømte på ny begår et kriminelt forhold, eller hvis formålet med anbringelsen ikke længere er til stede (§ 11).

4. Belægning

Pensionen har som nævnt plads til ni beboere og bruges i dag hovedsagelig til udslusning/udstationering af domfældte fra kriminalforsorgens øvrige institutioner. Der kan både være mænd og kvinder i pensionen.

Det blev under inspektionen oplyst, at beboerne typisk er unge mennesker med en dom på op til to år.

På tidspunktet for inspektionen var der ikke fuld belægning, idet der kun var otte beboere (værelse nr. 5 var ikke belagt). Der var én kvinde blandt de otte.

Aldersmæssigt var beboerne på inspektionstidspunktet mellem 17 og 41 år. De otte beboere var således henholdsvis 17, 18, 21, 22 (to personer), 25, 30 og 41 år.

To af de otte beboere påbegyndte straffuldbyrdelsen som 16-årige. De havde begge domme på to år. Som tidligere nævnt blev de to personer betegnet som klienter i den belægsoversigt, som ombudsmanden modtog forud for inspektionen.

Tre andre beboere havde også domme på to år, mens de resterende tre havde domme på henholdsvis syv måneder, tre og fem år.

5. De bygningsmæssige forhold

Ungdomspensionen er indrettet i en bygning med stueetage og høj kælder under knap halvdelen af huset. Bygningen er beklædt med træ i en stærk blå farve.

I den ene ende af bygningen ligger pensionens ni værelser. I midten af bygningen er der en stor fælles opholdsstue, og i den anden ende af bygningen er der et fælles køkken og derudover en række personalerum bestående af bl.a. vagtstue, mødelokale, to vagtsoverum og et kontor for Kriminalforsorgen i Frihed.

De ni værelser vender alle ud til en lang fællesgang. Der er seks værelser på den ene side af gangen. På den anden side (set fra opholdsstuen) er der først en lille mellemgang indrettet med et lille tekøkken med kaffemaskine, elkoger og køleskab og herefter pensionens eneste værelse med eget bad og toilet, som bliver tildelt kvindelige beboere. Derefter er der to fælles badeværelser og til sidst de to resterende værelser.

Alle værelserne har samme størrelse – ca. 7 m². Ombudsmanden besigtigede værelse nr. 5. Der er hvide vægge og gråt linoleum på gulvet. Møblementet består af en

sovebriks, et lille skrivebord, et højt og et lavt skab, en bogreol og en opslagstavle. Der er en ventilationsrist på samme væg som vinduet.

De to fælles badeværelser er ens indrettet med et separat toilet, en bruseniche med forhæng og to håndvaske. I begge rum er vinduet blændet.

Midt på den lange fællesgang er der en trappe ned til kælderetagen, hvor der ud over depotrum, fyrrum og vaskeri også er et mindre motionsrum indrettet med løbebånd, cross-trainer og et par andre motionsredskaber.

Den store fælles opholdsstue i midten af bygningen er i den ene halvdel indrettet som en dagligstue med to sofaer, et par lænestole, et sofabord og et par lave skabe, hvor på der står henholdsvis et tv og et stereoanlæg. For at gøre rummet hyggeligt er der små lamper, enkelte billeder på væggene, grønne planter og mønstrede puder i sofaer og stole. I den anden halvdel af rummet er der bordfodbold og plads nok til, at der kan stilles et bordtennisbord op. Det stod på inspektionstidspunktet klappet sammen i vagtstuen, der ligger lige ved siden af opholdsstuen. På væggen ved bordfodboldspillet er der en mønttelefon.

Fra opholdsstuen er der også adgang til et fælles stort, lyst køkken, hvor der er plads til 8-10 personer ved et langt spisebord.

I et anneks ved siden af hovedbygningen er der indrettet et værksted.

Rundgangen i pensionen gav indtryk af, at pensionen indvendig og udvendig generelt set er i en god stand.

Det blev under inspektionen oplyst, at døren mellem opholdsstuen og gangen med beboernes værelser er låst om natten. Dørene til beboernes værelser bliver ikke låst.

Det blev desuden oplyst, at der altid er to nattevagter.

Nattevagternes soverum er i forhold til beboernes værelser placeret i den modsatte ende af bygningen, og vagtstuen ligger på den anden side af opholdsstuen i forhold til værelserne.

På ombudsmandens forespørgsel om, hvorvidt de enkelte beboere kan være i fred for hinanden om natten, blev det oplyst, at det ikke gav anledning til problemer.

Særlig på baggrund af nogle af beboernes meget unge alder og det forhold, at der kan være en enkelt eller få kvinder blandt beboerne, går jeg ud fra, at beboerne altid selv kan låse deres værelser om natten, og at der er cellekald på alle værelser, så den enkelte beboer har mulighed for at komme i kontakt med nattevagten.

Jeg beder om at få bekræftet, om dette er korrekt.

6. Beskæftigelse og undervisning

Alle pensionens beboere har ret og pligt til at være beskæftiget ved deltagelse i arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet (jf. kriminallovens § 210, stk. 1).

Det fremgår af husordenen, at pensionen indkalder alle nyindsatte til en samtale om mulighederne for beskæftigelse og uddannelse under opholdet. Arbejdsopgaverne i pensionen kan bl.a. omfatte rengøring af fællesarealer, afhentning af varer, tømning af skraldespande, rengøring og vedligehold af udendørsarealer, køkkenarbejde, vaskeriarbejde, bygningsvedligeholdelse og andet.

Når beboeren har opnået tilladelse til udgang, vil der – efter anvisning fra pensionen – være mulighed for at få ansættelse hos en arbejdsgiver uden for pensionen.

I forbindelse med ombudsmandens besigtigelse af pensionens værksted blev det oplyst, at pensionen på daværende tidspunkt ikke havde nogle opgaver, som beboerne kunne udføre i værkstedet.

Det blev ikke oplyst, hvor mange af pensionens beboere der havde arbejde uden for pensionen.

Jeg beder om nærmere oplysninger om den nuværende beskæftigelsessituation.

Jeg beder også om nærmere oplysninger om beboernes muligheder for uddannelse og undervisning under opholdet i pensionen.

Opfølgning

Jeg beder om, at pensionen sender de oplysninger, som jeg har bedt om, tilbage gennem Kriminalforsorgen i Grønland og Direktoratet for Kriminalforsorgen, som jeg også beder om en udtalelse.

Underretning

Denne rapport sendes til Ungdomspensionen i Sisimiut, Kriminalforsorgen i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og beboerne i pensionen.

København, den 22-08-2012

Jørgen Steen Sørensen